

1745.

1. Boehmerus, Jo. Samuel Fridericus: De computatione pretii
in evictionis praestatione.
2. Carach, Joannes Tobias: De differentiis juris Romani
et Germanici in principalibus personarum familiaribus.
3. Herzberg, Joach. Frider. de: De unionibus et comitatibus.
4. Joachim, Johann Friedrich: Historische und rechtliche Abhandlung
von dem ersten Reichs-Tage, welchen ein Römischer Kaiser
nach der Vor schrift der Goldenen Bulle, Cap. 28 § 6. in 1.
Reichsthatte Nitabere halten soll. *Entworfen und in druckg.
1744 gedruckt!*
5. Funckerus, Joannes: De motu pro et postum.
6. Funckerus, Joannes: De nitrosorum modo agendi, usu
et abusu.
7. Funckerus, Joannes: Casus aureus missis vitanicis?
8. Funckerus, Joannes: Macrophobis. Von Luftschreudern
Personen.

9. Knorrius, Carolus Gottlieb: De differentiis juris Marchici
et Magdeburgici in successione conjugum
- 10^{a. b. c.} = Nettelbladt, Daniel: De gemina sponsalium de presentibus
et de futuro notione. 3 Exempl. 1745, 1760. 1782.

1746.

1. Boechnerus, Justus Henricus: ... Ultram Vectores
vi Archi-officiorum imperatorem eligant?
2. Boechnerus, Justus Henricus: De jure primus fori
locatoris in conductorem
3. Büchnerus, Andreas Elias: Dissertatio in eum iudicio legalis:
qua quaeritur: an sententia remedia abortum simpliciter
promouentia in partem negativam revertatur.
4. Büchnerus, Andreas Elias: De caute alii solutione in
morbis
5. Cornech, Joannes Tobias: De differentiis juris Romani
et Germanici in heredis institutione voluntaria

chici 6. Homfeld, Petrus: De libertate orientalis Frisiae, et
recessu

recessu
6^a Juncker, Joh.: Non sicut homicida quae abortum procurat...

7. Juncker, Thomas: De odontalgia.

23
42
1745/106

DISSERTATIO IVRIDICA
DE
GENVINA
SPONSALIVM DE PRAESENTI
ET
DE FVTVRO NOTIONE

QVAM
PRAESIDE
D. DANIELE NETTELBLADT

AD DIEM III. APRIL. MDCCXLV.

PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI

SVBMITTET

RVDOLPHVS IOANN. WILHELMVS THYM

I. L. CVLT.

HALAE MAGDEBVRG. LITTERIS HENDELIANIS.
RECUSA MDCCLX.

(4)

§ I.

In ineunda societate conjugali duplex concipi potest consensus, quorum altero declaramus, nos societatem conjugalem inire velle; altero vero, nos societatem conjugalem, quam inire velle declaravimus, jam actu inchoare velle. Quoniam qui societatem conjugalem ineunt, tantum declarant, quod velint vires ad sobolis procreationem obtinendam conjungere: qui vero societatem conjugalem inchoant, actu id præstare incipiunt, quod præstandum est, ut finis, qui intenditur, obtineri possit; non vnum idemque est, inire societatem conjugalem, & initam inchoare. Potest itaque duplex consensus, quorum altero declaramus, nos societatem conjugalem inire, altero vero, nos illam inchoare velle, in ineunda societate conjugali concipi.

§. II.

Consensus sponsalitiuus dicitur, quo mas & femina declarant, se velle inire matrimonium; Consensus matrimonialis

4 *Dissertatio Iuridica de genuina sponsalium*

lis vero, quo declarant, se jam actu matrimonium inchoare velle.

§. III.

Consensus sponsalitiuus involvit promissionem in futurum & in præsens conceptam. Per consentum sponsalitiuum mas & femina declarant, se velle inire matrimonium (§. 2.). Quamvis itaque id, quod promittitur, in futurum promittatur, ipsa promissio tamen in præsens concepta, sicque consensus sponsalitiuus involvit promissionem in futurum & in præsens conceptam.

§. IV.

Consensus matrimonialis non nisi promissionem in præsens conceptam involvit. Per consentum matrimonialem mas & femina declarant, se jam actu matrimonium inchoare velle (§. 2.). Cum itaque talis promissio nihil contineat, quod respicit futurum aliquod, sed potius tam ipsa promissio, quam id quod promittitur, in præsens concipiatur; consensus matrimonialis non nisi promissionem in præsens conceptam involvit.

§. V.

Verbis præsentis temporis tam consensus sponsalitiuus, quam matrimonialis declarari potest; verbis futuri temporis vero solus consensus sponsalitiuus. Cum tam consensus sponsalitiuus, quam matrimonialis, promissionem in præsens conceptam contineat (§. 3. 4.). promissiones in præsens conceptæ vero, verbis præsentis temporis exprimantur: tam consensus sponsalitiuus, quam matrimonialis verbis præsentis temporis declarari potest. *Quod erat unum.*

At enim vero consensus matrimonialis non nisi promissionem in præsens conceptam involvit (§. 4.). Consensus sponsalitiuus vero involvit promissionem in futurum conceptam

ceptam (§ 3). Cum itaque non nisi in consensu verbis futuri temporis declari possit, qui promissionem in futurum conceptam continet, solus consensus sponsalitiis verbis futuri temporis declarari potest. *Quod erat alterum.*

§. VI.

Quoties verba presentis temporis adhibentur, & illa in presentis matrimonium diriguntur; toties non consensus sponsalitiis sed matrimonialis declaratur. Quamvis verba presentis temporis per se nondum efficiant, consensum matrimonialem declaratum esse (§ 5), tamen si in presentis matrimonium diriguntur, qui is vivitur, se jam actu matrimonium inchoare velle declarant. Hæc declaratio vero cum involvat consensum matrimonialem (§. 2): quoties verba presentis temporis adhibentur, & illa in presentis matrimonium diriguntur; toties non consensus sponsalitiis, sed matrimonialis declaratur.

§. VII.

Matrimonium dicitur initiatum, quando consensus sponsalitiis declaratus; ratum, quando consensus matrimonialis declaratus; consummatum, quando omnia ea peracta quæ requiruntur, ut finis matrimonii obtineri possit. ESPEN. *Jur. Eccles.* T. 12 c. 1. n. 3

§. VIII.

Declarato consensu sponsalitiis ad matrimonium consummandum sequentes adhuc requiruntur actus: a) declaratio consensus matrimonialis, b) copula carnalis, c) publica proclamatio ex suggestu facta & d) copulatio sacerdotalis. Et enim finis matrimonii prius obtineri nequit. quam personæ, quæ matrimonium inire volunt, declaraverint, se jam actu matrimonium inchoare velle, quod per se patet. Iam vero in declaratione hujus consensus consistit consensus matrimonialis.

monialis (§. 2.) & matrimonium prius consummatum dici nequit, quam omnia ea peracta, quæ requiruntur, ut finis matrimonii obtineri possit (§. 7.); ad matrimonium declarato consensu sponsalicio consummandum requiritur itaque declaratio consensus matrimonialis. *Quod erat primum.*

Sic etiam porro, cum finis matrimonii sit sobolis procreatio, soboles vero sine copula carnali procreari nequeat, & ea, quæ ad finem matrimonii obtinendum necessaria prius debeant esse impleta, quam matrimonium consummatum dici possit (§. 7.); ad matrimonium consummandum requiritur copula carnalis. *Quod erat secundum.*

Quod vero proclamationem & copulationem sacerdotalem attinet, leges jubere illos, qui matrimonium inire volunt, publice esse proclamandos & a sacerdote copulandos, hosque actus præcedere debere copulam carnalem, nulla indiget probatione. Est vero copula carnalis actus ad matrimonium consummandum necessarius (*per dem. n. 2.*); ad matrimonium consummandum itaque etiam publica proclamatio & copulatio sacerdotalis requiruntur. *Quod erat tertium & quartum.*

Duos priores actus, uti ex data demonstratione satis patet, ipsum jus naturæ requirit; duos posteriores vero jus positivum juri naturali aliquid addendo, introduxit. Loquor vero hic de jure positivo communi in Imperio nostro: Sic enim constat in nonnullis Belgii provinciis non requiri hierologiam, sed sufficere nudam confirmationem in curia; & in Frisia heterodoxis loco benedictionis sacerdotalis injungitur confirmatio judicialiter facta, adserente HÜBERO *Præl. ad T. ff. de R. N. §. 12.* Nimirum benedictio sacerdotalis per se ad matrimonium non requiritur, cum ex ipsa hujus societatis natura demonstrari minime possit, subsistere illam haud posse, nisi accesserit sacerdotalis illa copulatio. Est itaque potius ceremonia quedam,

dam, quæ adesse & abesse potest, necessario tamen adesse debet, si leges positivæ illam requirunt; indeque non absolute, sed sub hac hypothēsi, ad essentiā matrimonii pertinet. Hinc etiam demonstrari nequit, copulam sacerdotalem esse actum ad matrimonium ineundum necessarium. Ratio vero omnino reddi potest & debet, cur Legislator hanc potius, quam aliam ceremoniam elegerit. Si enim Legislatori placuisset, loco hujus ceremoniæ aliam quoque eligere potuisset, cum finis hujus ceremoniæ sit, ut conjuges ab iis discerni queant, qui ex vaga libidine concumbunt, & legitima conjunctio probari possit. Hunc finem vero etiam aliis modis obtineri posse, quis non videt? Reddi vero ratio potest ex principiis, quæ continent elegans illa theoria de ceremoniis, quam PHILOSOPHVS *Phil. Pract. Univ. P. 2. §. 442. seqq.* cum orbe literato communicavit. Idem quod hic de benedictione sacerdotali dictum, etiam de proclamatione valere, quilibet statim videt. Quod præterea copulam carnalem attinet, quam secundum Jus Naturæ ad matrimonium consummandum necessariam esse vidimus, quæstio hic oritur: An etiam secundum jus positivum in Imperio nostro ipsa corporalis conjunctio necessaria? Distinguendum hic inter jus commune & jura particularia. Jus commune cum jure naturali hic conspirare certum est, id quod tandiu defendo, donec producantur textus, ex quibus probari possit, jura positivæ a jure naturali discedere. Illud juris Romani: *Non coitus, sed consensus facit nuptias*, huc trahi haud posse, jamdudum alii docuerunt, qui non verba legum, sed vim & potestatem earum respiciunt. Quod vero jura particularia attinet, sunt quæ cum jure naturali conveniunt, sunt etiam quæ ab illo deflectunt: Sic enim ipsam corporalem conjunctionem requirit *Ref. Francos. P. 2. T. 3. §. 5.* ubi dicitur, *dass beyde Ehegemahl öffentlich zu Kirchen gangen NB. ehelich beygelegen &c.* Similiter etiam *Jure Württembergico* successio demum tribuitur *nach dem Betsprung* prout verba *Jur. Prov. P. IV. T. II. §. IV.* se habent. Jus Lubecense e contra non præcise requirit ipsam copulam carnalem, sed nuda thori consensio sufficit; id quod,

contra

contra MEVIVM, qui nequidem conscensionem thori secundum jus Lubecense necessariam esse putat, sed solum benedictionem sacerdotalem sufficere credit, solidis argumentis evicit, Dn PRÆSIDIS Perill. Adgnatus CHRISTIANVS de NETTELBLADT in *Dissert. de portione statutaria Jur. Lubecensis C. IV. § XXIV.* Similiter etiam secundum Jus Saxonicum Elect thalamum conscensum esse sufficit, prout latius probavit RIVINVS in *Dissert. de conscensione thori ad obtinendam successionem conjugum Jur. Saxon. Elect. necessaria §. XVII.* Nec sine ratione sufficiente jura provincialia Lub. & Saxon. juri naturali aliquid detrahunt. Constat enim ex theoria naturali LL. positiviarum, illas ita condendas esse, ut facile possint applicari (§ 425. Pol.) Facilius vero est applicatio, si matrimonium jam pro consummato habetur, modo thalamus sit conscensus, nec præcisè requiritur, ut ipsa copula carnalis insuper accedat. Prius enim facilius probari potest, quam posterius; nec decet, ut ait SCHOEFFERVS in *Diss. de matrimonio per substitutum contracto C. 3. n. 8.* adeo curiose inquirere, an ad rem & ultimam veteris limam pervenerint. Adest præterea præsumtio fortissima thalamo conscenso subsequutam esse copulam carnalem. Solus cum sola enim non præsumitur orare pater noster.

§. IX.

Declarato consensu sponsalitia non statim etiam declaratus est consensus matrimonialis; declarato vero consensu matrimoniali simul declaratus est consensus sponsalitiuus. Per consensum sponsalitiuum declaramus, nos velle inire matrimonium (§. 2.), per consensum matrimonialem vero nos jam actu matrimonium inchoare velle (§. 2.). Enimvero, cum consensus, quo declaramus, nos velle inire matrimonium, differat ab eo, quo declaramus, nos matrimonium jam actu inchoare velle (§. 1.), per se possibile est, consensum priorem absque posteriori declarari, & nemo dubitabit, ex eo, quod decla-

declaratus sit consensus, nos velle inire matrimonium, minime sequi, nos jam actu matrimonium inchoare velle; declararo itaque consensu sponsalicio, non statim etiam declaratus est consensus matrimonialis. *Quod erat unum.*

At enimvero per consensum matrimonialem unum actum ad matrimonium consummandum necessarium consummamus (§ 8): cumque per consensum matrimonialem declaramus, nos iam actu matrimonium inchoare velle (§ 2), matrimonium vero actu inchoari, nisi etiam reliqui actus ad matrimonium consummandum necessarii consummari, nequeat, dum declaramus consensum matrimonialem quoad unum actum matrimonium consummamus, simulque declaramus, nos etiam reliquos actus ad matrimonium consummandum necessarios consummare velle. Qui vero declarant, se actus ad matrimonium consummandum necessarios adhuc consummare velle, nondum matrimonium inierunt, sed potius se adhuc matrimonium inire velle declarant, & in declaratione huius consensus consistit consensus sponsalicius (§ 2); declararo itaque consensu matrimoniali simul declaratus est consensus sponsalicius. *Quod erat alterum.*

§. X.

Si personæ, quæ declararunt consensum sponsalitium, concubitu anticipant, ipso hoc facto declarasse consensum matrimonialem, probabile est. Etenim dum concubitu anticipant, consummant actum ad matrimonium consummandum necessarium (§ 8). Si vero personæ quæ declararunt consensum sponsalitium, postea actum quendam ad matrimonium consummandum necessarium consummant, matrimonium iam actu inchoare velle, probabile est, & talis consensus, quo declaramus, nos matrimonium iam actu inchoare velle, dicitur matrimonialis (§. 2).

B

decla.

declararunt consensum sponsalium, concubitum anticipant, ipso hoc facto declarasse consensum matrimonialem, probabile est.

Copula carnalis vel tanquam actus ad matrimonium consummandum necessarius, vel tanquam solius libidinis explendæ causa susceptus considerari potest. Unde etiam in genere a concubitu ad consensum sponsalium ne quidem probabiliter concludi potest; multo minus ad consensum matrimonialem. Sub hac hypothese vero, quod personæ, quæ concubitum celebrarunt, jam antea declaraverint consensum sponsalium, & postea accesserit concubitus, qui in specie dicitur anticipatus, omnino probabile est, per concubitum declarasse consensum matrimonialem; prout ex principiis doctrinæ de probabilitate facile demonstrari posset, si studium brevitatis permitteret in has ambages descendere.

§. XI.

Si personæ, quæ declararunt consensum sponsalium, concubitum anticipant, hoc facto declarasse consensum matrimonialem, præsumendum est, & hæc præsumtio est præsumtio juris & de jure; Ait Pontifex c. 30. X. de sponsal. „Is, qui fidem
„dedit mulieri super matrimonio contrahendo, copula car-
„nali subsequuta, etsi in facie ecclesiæ ducat aliam, & cogno-
„scat, ad primam redire tenetur; quæ licet præsumtum pri-
„mum matrimonium videatur contra præsumtionem tamen
„hujusmodi non est probatio admittenda. „ Loquitur hic
Pontifex de muliere, cui quis fidem dedit de matrimonio
contrahendo, istiusmodi fides vero involvit consensum spon-
salialem (§. 2.); Pontifex itaque hic loquitur de istiusmodi
personis, quæ declararunt consensum sponsalium. Cum-
que addat, copulam carnalem esse subsequutam, & contextus
neminem dubitare finat per copulam carnalem, vel quod
idem est, concubitum hic intelligi concubitum anticipatum;
Ponti-

Pontifex de istiusmodi personis loquitur, quæ declararunt consensum sponsalitiæ & concubitum anticiparunt. Unde patet, hypothefin hujus legis cum hypothefi propositionis convenire. Iam vero Papa istiusmodi declarationem consensu sponsalitiæ, cui accessit concubitus anticipatus, matrimonium præfumptum esse, ait: quorum verborum sensus, si rite evoluitur, nullus alius esse potest, quam hic, quod præfumentum sit, personas, quæ declararunt consensum sponsalitiæ, & anticiparunt concubitum, declarasse consensum matrimonialem ipfo hoc facto. Hoc enim probabile (§. 15.) probabilia vero præfumentur, uti ex ipsa præfumptionis definitione patet. Secundum hanc præfumptionem vero Pontifex causam propositam dirimit, illamque talem esse addit, quæ non admittit probationem in contrarium, qualis præfumptio dicitur juris & de jure. Patet itaque præfumptionem, personas, quæ declararunt consensum sponsalitiæ & concubitum anticiparunt, hoc ipfo facto declarasse consensum matrimonialem, esse præfumptionem juris & de jure. Sic itaque tandem ex his rivulis pleno, ut aiunt, amne fluit conclusio: si personæ, quæ declararunt consensum sponsalitiæ, concubitum anticiparunt, ipfo hoc facto declarasse consensum matrimonialem præfumentum est, & hæc præfumptio est præfumptio juris & de jure.

§. XII.

Sponsalia sunt pactum, quod declarando consensum sponsalitiæ inquitur.

Oprime conspirat cum hac nostra illa Florentini definitio; qui *L. i. ff. de spons. Sponsalia sunt*, inquit, *mentio & repromissio futurarum nuptiarum*. Modo notes velim, hanc realem, nostram vero nominalem esse.

12 *Dissertatio Iuridica de genuina sponsalium*

§. XIII.

Sponsalia de futuro dicuntur, quæ ita ineuntur, ut solus consensus sponsalitus declaretur.

§. XIV.

Sponsalia de presenti dicuntur, quæ ita ineuntur, ut declaretur consensus matrimonialis.

Nolo aliorum definitiones sponsaliorum de presenti & de futuro hic adducere, illasque examinare; adduxisse enim & examinasse, quid juvabit? Nolo anxie circumspicere, an venire possem mecum consentientem; sufficit enim, datas definitiones menti Canonistarum esse conformes. Nolo etiam inquirere in occasionem, auctorem, & fata huius distinctionis, & an illa, ut probare voluit GUNDLINGIUS in *Gundlingianis P. X. n. n.* Romanis iam fuerit cognita, an vero non; hic enim iam dudum alii otium mihi fecerunt, inter quos unicum *Perill. BOEHMERVM*, qui in *J. E. P. L. IV. T. I. §. II. XV. seqq.* de his latius egit, nominasse sufficiat. Hoc tamen, quin moneam, non possum non, magisterialem hanc esse divisionem, nec ulum extare textum, qui illam quoad ipsa verba adhiberet, quoad sensum vero ubique obviam esse, prout iam annotavit V. C. PERTSCHIVS *Elem. Jur. Can. & Prot. Eccles. L. II. T. XIII. §. DCCXIII. n.**

§. XV.

Cum declarato consensu matrimoniali simul declaratus sit consensus sponsalitus (§. 9), in sponsalibus de presenti vero declaretur consensus matrimonialis (§. 14); in sponsalibus de presenti præter consensum matrimonialem etiam declaratus est consensus sponsalitus.

§. XVI.

Cumque in sponsalibus de futuro solus consensus sponsalitus declaretur (§. 13), quo declarato nondum statim declaratus est consensus matrimonialis (§. 9), uterque consensus

sue vero in sponsalibus de præfenti declaratus (§ 15); in eo differunt sponsalia de præfenti, & sponsalia de futuro, quod in sponsalibus de præfenti, consensus sponsalitiis tam, quam consensus matrimonialis; in sponsalibus de futuro vero solus consensus sponsalitiis declaratus.

§. XVII.

Nec minus sponsalia de præfenti, cum illis initis actus quidam, ad matrimonium declarato consensu sponsalitiis consummandum necessarius, jam consummatus (§ 14 8.), nullus vero initis sponsalibus de futuro (§ 13. 8.), in eo differunt a sponsalibus de futuro, quod in sponsalibus de præfenti iam unus actus, ad matrimonium declarato consensu sponsalitiis consummandum necessarius, impletus; in sponsalibus de futuro vero nullus.

§. XVIII.

Tractatus sponsalitiis sunt declarationes eorum, qui sponsalia inire volunt, eo fine factæ, ut in eo, quod sponsalia inire velint, conveniant.

§. XIX.

Sponsalia de futuro differunt a tractatibus sponsalitiis; & sponsalia de præfenti ab ipso matrimonio. In sponsalibus de futuro declaratus consensus sponsalitiis (§ 3), hincque iam adest mutus consensus, & per consequens ipsum pactum. Is mutus consensus vero, & per consequens ipsum pactum per tractatus sponsalitiis tantum intenditur, nec quamdiu in tractatibus subsistunt, qui sponsalia inire volunt, ipsum pactum adest (§ 18) Patet itaque sponsalia de futuro a tractatibus sponsalitiis differre. Quod erat unum.

In sponsalibus de præfenti unus actus, ad matrimonium declarato consensu sponsalitiis consummandum necessarius,

quidem jam impletus (§ 17.), sed tamen adhuc plures supersunt, qui etiam contummandi, priusquam ipsum matrimonium adesse dici possit (§. 8). Sponsalia de præsentī itaque ab ipso matrimonio differunt. *Quod erat alterum.*

Ipsas differentias inter sponsalia de præsentī & ipsum matrimonium latius exposuit FRIESIVS in Dissert. de vera sponsalium de præsentī & nuptiarum differentia.

§. XX.

Interim tamen, cum declarato consensu matrimoniali iam adit matrimonium ratum (§. 7.), neutiquam vero consummatum (§. 7.), ut loquuntur Canonistæ, hic consensus vero initis sponsalibus de præsentī declaratus (§. 14.); *sponsalia de præsentī quidem matrimonium sunt, sed ratum tantum, neutiquam consummatum.*

Inde facile dari potest ratio, cur in jure Canonico hæc sponsalia nonnunquam matrimonium appellentur, veluti c. 14. X. de Convers. conjug. c. 31. X. de spons.

§. XXI.

Pactum futurorum sponsaliorum, sive, pactum sponsaliti-um dicitur, quod declarando consensum de declarando consensu sponsalitiū initum: vel quod idem est, quod continet promissionem de ineundis sponsalibus.

Meam hic facio pacti sponsalitiū notionem, quam suam fecit WERNHERVS in Dissert. de obligatione ex pactis futurorum sponsaliorum vulgo *Ja-Wort* §. 2. In omnia alia vero abit THOMASIVS in Diss. de pactis futurorum sponsaliorum qui §. VII. est igitur, inquit, pactum de sponsalibus conventio mutua futuri sponsi & sponsæ, qua præcedente communiter sollicitatione ex parte sponsi, vel per se vel per alios, parentes sponsæ, & ipsa etiam sponsa annunt eius desiderio, & annulos, aut alias arthas mutuo sibi tradunt, ea intentione, ut utraque pars contrahen-

trahentium subsequuta honesta conversatione de alterius moribus certior fiat, vel etiam ut tractent de pactis dotalibus, quæ regulariter sponsalia antecedere debent, & tum si constiterit de morum ad societatem indissolubilem necessaria convenientia, vel etiam, si de pactis dotalibus convenerint partes, ut sponsalibus rite celebratis sibi invicem fidem conjugalem suo tempore benedictione sacerdotali & concubitu carnali consummandam, solemniter promittant. THOMASIVS enim, uti ex hac ad nauseam usque verbosa definitione patet, pactum futurorum sponsaliorum appellat tale pactum, quo se desponsaturi promittunt, quod tractatus sponsalitiis suscipere velint. Hinc etiam non potuit non, quin huic pacto omnem ad matrimonium ineundum obligationem denegeret: WERNHERVS e contra secundum suam huius pacti definitionem non potuit non, hoc pactum & ipsa sponsalia ab invicem non differre, defendere. Unde etiam patet, controversiam, WERNHERVM inter & THOMASIVM, quorum ille causam suam egit in binis Dissertationibus de obligatione ex pacto sponsalitiis, hic vero in Dissert. de pacto futurorum sponsaliorum & in libello, quem *Anhang zu denen Thomastischen gemischten Händeln* inscripsit, super obligatione ex hoc pacto ortam, in logomachiam abire. Interim tamen Wernheriana huius pacti notio, utpote usui loquendi communi convenientior, Thomastiana præferenda omnino; quamvis, si dicendum quod res est, ipso hoc termino tuto carere possemus, nisi semel JCTi eius usu amplius turbaverint fatis iam turbatam de sponsalibus doctrinam.

§. XXII.

Sponsalia de futuro in eo differunt a pacto futurorum sponsaliorum quod pacto futurorum sponsaliorum celebrato ipsa sponsalia nondum inita, quod tamen jam factum, sponsalibus de futuro initis. Qui futurorum sponsaliorum pactum inierunt, quod sponsalia demum contrahere velint, promiserunt (§. 21.), qui vero sponsalia de futuro celebrarunt, ab iis ipsa

ipsa sponsalia jam sunt contracta (§ 13); quod itaque dicto modo differant, manifestum est.

§ XXIII.

Pactum futurorum sponsaliorum & sponsalia de futuro quoad obligationem ad ineundum matrimonium non differunt. Cum obligatio quæ ex pacto futurorum sponsaliorum reul-tat, sit hæc, quod illud ineuntes se obligent ad ineunda spon-salia (§ 21) quique ad hoc obligati, eo ipso etiam obligati sint ad ineundum matrimonium (§ 12), & hæc obligatio sit ea quæ oritur ex sponsalibus de futuro (§ 13); pacta futurorum spon-saliorum & sponsalia de futuro quoad obligationem ad ineun-dum matrimonium non differunt.

§ XXIV.

Sponsalia conditionata dicuntur, quæ adjecta conditio-ne contracta; *Pura* vero, quæ sine adjecta conditione con-tracta.

§ XXV.

Sponsalia de futuro sunt vel pura, vel conditionata; om-nia sponsalia de presenti vero sunt pura. Sponsalia de fu-turo ita ineuntur, ut declaretur solus consensus sponsaliti-us (§ 13), per quem mas & femina promittunt, se matrimoni-um inire veile (§ 2). Cum itaque hæc promissio vel ita fie-ri possit, ut certa adjiciatur conditio, vel sine adjecta con-ditione, & in priori casu sponsalia sint conditionata (§ 24); in posteriori vero pura (§ 24); quod sponsalia de futuro vel pura vel conditionata sint, in aprico jacet. *Quod erat unum.*

At enimvero sponsalia de presenti ita ineuntur, ut de-claretur consensus matrimonialis (§ 14), per quem mas & femina promittunt, se iam matrimonium actu inchoare vel-le (§ 2), cui promissio conditio adjici nequit, quoniam con-ditio

ditio dicitur id, a quo aliquid suspenditur, declarans vero actu matrimonium esse inchoandum, & tamen adicere aliquid a quo suspenditur obligatio ineundi matrimonium, manifesto implicat. Sunt itaque omnia sponsalia de præfenti, sponsalia pura (§ 24). *Quod erat alterum:*

Confirmat idem Pontifex, dum ait: *præterea hi, qui de matrimonio contrahendo pure & sine omni conditione fidem dederunt* *Ec. c. 2. X. de spons.* Loquitur hic de sponsalibus de futuro (§ 13.) & addit, sine conditione inita esse; unde patet etiam sub conditione iniri posse, sicque vel pura vel conditionata esse posse (§ 24).

§. XXVI.

Fluit hinc: *Divisionem in sponsalia de præfenti & futuro, & in sponsalia pura & conditionata toto cælo differre; & omnia sponsalia de futuro esse sponsalia conditionata, falsissimum esse.*

§. XXVII.

Sponsalia de præfenti & de futuro sunt duo species sponsalium in genere. Etenim sponsalia sunt pactum, quod declarando consensum sponsaliterum initur (§ 12.). Enimvero tam in sponsalibus de præfenti (§ 15.) quam in sponsalibus de futuro (§ 13.) consensus sponsaliterum declaratus. Sunt itaque sponsalia genus (§ 45 Log.); quod, cum consensus sponsaliterum vel solus, vel una cum consensu matrimoniali declarari possit (§ 9.), hisque determinationibus duo generi superaccendant differentie specificæ & in priori casu sponsalia sunt sponsalia de præfenti (§ 14.) in posteriori vero sponsalia de futuro (§ 13.), sponsalia de præfenti & futuro tanquam species sub se continet.

C

§. XXVIII.

§. XXVIII.

Sunt itaque tam sponsalia de presenti, quam sponsalia de futuro, vera sponsalia.

Communis est doctrina, de jure Canonico sponsalia de presenti esse sponsalia impropria & sola sponsalia de futuro sponsalia proprie sic dicta, quam & ipsi Romanæ ecclesiæ Doctores defendendunt, veluti CORVINVS in *Aphor. jur. Can. L. II. Tit. 12. §. 3. 4.* ESPENVS in *jur. Eccl. P. II. L. 12. c. 1.* Contrarium evincitur in hac propositione, quæ tam sponsalia de presenti, quam de futuro, vera, vel quod idem est, propria sponsalia esse docet. Deceperunt DD. textus, in quibus sponsalia de presenti matrimonium appellantur. Quod vero non obstante hac denominatione sponsalia de presenti proprie sic dicta sponsalia maneant, patet per ea, quæ supra jam (not. ad §. 20.) annotavimus.

§. XXIX.

Verbis presentis temporis tam sponsalia de futuro quam de presenti iniri possunt, nisi verba dirigantur in præsens matrimonium; si enim hoc fit sola sponsalia de presenti verbis presentis temporis iniri possunt: verbis futuri temporis vero sola sponsalia de futuro iniri possunt. Tam consensus sponsalitiis, quam consensus matrimonialis verbis presentis temporis declarari potest (§. 5.). Enimvero declarato consensu sponsalitiis sponsalia de futuro, (§. 13.) declarato vero consensu matrimoniali sponsalia de presenti (§. 14.) celebrata sunt. Tam sponsalia de futuro itaque, quam sponsalia de presenti, verbis presentis temporis iniri possunt, nisi verba presentis temporis dirigantur in præsens matrimonium; si enim hoc fit, sola sponsalia de presenti verbis presentis temporis iniri possunt. Quotiescunque enim verba presentis temporis adhibentur, illaque diriguntur in præsens matrimonium, non consensus sponsalitiis sed matrimonialis declarata.

claratus (§. 6.). Declarato vero consensu matrimoniali, ad-
sunt sponsalia de præfenti (§. 14.). *Quod erat unum.*

At enim vero solus consensus sponsalitiis verbis futuri
temporis declarari potest (§. 5.). Declarato autem consensu
sponsalitiis sponsalia de futuro celebrata sunt (§. 13.). Verbis
futuri temporis itaque non nisi sponsalia de futuro iniri pos-
sunt. *Quod erat alterum.*

§. XXX.

Hinc, cum verba præfentis temporis non simpliciter,
sed tum demum, si in præfens matrimonium dirigantur, spon-
salia de præfenti faciant (§. 29.), *non verba præfentis tempo-
ris, sed sensum verborum facere sponsalia de præfenti, statim
pater.*

§. XXXI.

Cumque tam sponsalia de præfenti, quam sponsalia de
futuro verbis præfentis temporis iniri possint (§. 29.); *an
sponsalia de futuro, an vero sponsalia de præfenti celebrata sint,
ex nudis verborum formulis dijudicari nequit.*

Sic enim si quis e. g. hac loquendi formula uteretur: *Fi-
dem tibi do de futuro matrimonio*, & dijudicaturus an spon-
salia de præfenti, an vero de futuro inita, nude formulis verbo-
rum in hereret, sponsalia de præfenti celebrata esse pronuntia-
ret. Hoc vero oppido falsum esse, quilibet qui sensum horum
verborum respicit, statim videt.

§. XXXII.

Cum vero si verba præfentis temporis adhibita, & illa
in specie in præfens matrimonium directæ, non nisi spon-
salia de præfenti verbis præfentis temporis, in genere vero
verbis futuri temporis non nisi sponsalia de futuro iniri pos-
sunt (§. 29.); *ex verbis præfentis temporis si in præfens matri-
monium*

monium directa, colligi potest sponsalia de praesenti; simpliciter vero ex verbis futuri temporis, sponsalia de futuro celebrata esse.

Recte proin STRYKIVS de Dissens. sponsal. Sect. I. §. 20. monet, hic omnino distinguendum esse, inter consensum praesentem in nuptias, & consensum praesentem in sponsalia. Unde eleganter paullo post ita concludit: *Quotiescunque ergo verba (nimirum praesenti temporis) non diriguntur in praesens matrimonium, toties non adsunt sponsalia de praesenti.*

§. XXXIII.

Formula, ego te in meam accipio, & ego te in meum accipio (subintellige uxorem & maritum) qualis occurrit c. 31. X. de spons. & c. 3. X. de sponsa duorum; ut & haec: duco te in uxorem, duco te in maritum, sponsalia, de praesenti: formula vero ducam te in uxorem, & ducam te in maritum, sponsalia de futuro celebrata esse indicat. In formulis prioribus enim adhibita sunt verba praesentis temporis, illaque in praesens matrimonium sunt directa; in posterioribus vero adhibita sunt verba futuri temporis. Iam vero ex verbis praesentis temporis, si in praesens matrimonium directa, colligi potest sponsalia de praesenti, simpliciter vero ex verbis futuri temporis sponsalia de futuro, celebrata esse (§. 32); formulae itaque priores sponsalia de praesenti, posteriores vero sponsalia de futuro celebrata esse, indicant.

§. XXXIV.

Sponsalia de praesenti sine verbis contrahi possunt, modo adsint facta, ex quibus declaratio consensus matrimonialis colligi possit. Etenim ipsa verba non efficiunt, sponsalia esse sponsalia de praesenti, sed potius omnia eo redeunt, secundum verborum sensum per illa consensum matrimonialem decla-

declarari (§. 30). At declaratio hujus consensus non verbis solum, sed etiam factis, ex quibus talis consensus colligi potest, fieri potest, quale factum concubitum anticipatum esse supra vidimus (§. 10. 11); hinc & sine verbis sponsalia de presenti contrahi possunt, modo adsint facta, ex quibus declaratio consensus matrimonialis colligi possit.

§. XXXV.

Sed istiusmodi facti, ex quo consensum matrimonialem declaratum esse colligi potest, veluti concubitus anticipati, (§. 11.) etiam mutus auctor esse potest; *hinc mutus sponsalia de presenti inire potest.*

Et ita respondet Pontifex c. 23. X. de sponsal. addens hanc rationem: *cum quod verbis non potest, signis valeat declarare.* Comprobatur idem per c. 25. loc. cit. in quo solo consensu legitimo contrahi matrimonium affirmatur, & exemplo muti illustratur. En tibi verba: *Postulasti, utrum ex solis verbis, & ex quibus matrimonium contrahatur. Nos igitur inquisitioni tue taliter respondemus, quod matrimonium in veritate contrahitur per legitimum viri & mulieris consensum, sed necessaria sunt, quantum ad ecclesiam verba consensum exprimentia de presenti: Nam surdi & muti possunt contrahere matrimonium per consensum mutuum sine verbis.* Non quidem defendo, allegata capitula de sponsalibus de presenti loqui; sed potius concedo, in illis tantum in genere, matrimonium sine verbis contrahi posse, nec mutum a matrimonio repellendum, disponi: sed quis non videt, inde fluere, non solum in genere sine verbis sponsalia de presenti iniri posse, verum etiam in specie mutum talia inire posse: sicque tam hanc, quam precedentem propositionem allegata capitula corroborare. Ut enim matrimonium contrahi possit, necesse est, declarari consensum matrimonialem. Si itaque matrimonium in genere sine verbis & in specie a mutis contrahi potest, etiam consensum matrimonialem sine verbis, & in specie a mutis decla-

rari posse, necesse est. Declaratio hujus consensus vero facit sponsalia de presenti (§ 19). Caterum, quod etiam sponsalia de futuro sine verbis, indeque etiam a nudo contrahi possint, nulla indiget probatione, postquam de sponsalibus de presenti hoc jam demonstravimus.

§. XXXVI.

Pontificios in discernendis sponsalibus de presenti & futuro nudis verborum formulis inhæsisse, falsum est. Admiserunt sponsalia de presenti sine verbis (§ 34.) immo a nudo (§ 35.) iniri posse; id quod etiam valet de sponsalibus de futuro (not. ad § 35). Falsum itaque est, Pontificios in discernendis sponsalibus de presenti & futuro nudis verborum formulis inhæsisse.

Præter meritum nostrates Pontificios hanc absurdam sententiam imputant, uti jam docuit, *Perillust. BOEHMERVS in J. E. P. Lib. IV. T. 1. §. XII.* Auctor hujus falsæ imputationis est LUTHERVS in libello *von Ehe-Sachen*, quem sequuti sunt JCti. Hoc quidem negari nequit, Pontificios certas formulas adhibuisse, quarum supra jam mentionem injecimus (§ 33.); inde vero nondum fluit, simpliciter his verborum formulis inhæsisse, ita, ut quotiescunque verba presentis temporis adhibita, sponsalia de presenti celebrata esse judicaverint. Ut enim taceam, formulas illas exempli tantum causa adductas, illæ tales sunt, quarum sensus, sponsalia de presenti, vel etiam de futuro celebrata esse, docet. Ast, quid multis. Sufficit ipsos Pontifices expresse declarasse ad sensum potius verborum, quam ipsa verba respiciendum esse. Evolvatur *e. pen. X. de spons.* ubi Pontifex, postquam formulam: ego te in meam accipio & ego te accipio in meum, tanquam consensum de presenti declarantem adduxit, expresse addit: *vel alia verba consensum exprimentia de presenti.*

§. XXXVII.

Secundum dogmata Pontificiorum matrimonium est sacramen-

eramentum, unionem Christi cum ecclesia indissolubilem repræsentans. Forma hujus sacramenti vero consistit in verbis, vel signis consensum matrimonialem exprimentibus, teste COVARRUVIA de Matrimonio P. 2. C. I. §. 8. SANCHEZ. de Matrim. L. 2. Disp. 5. n. 6. BELLARM. de Matrim. sacrament. L. 1. Cap. 6. vers. Forma autem.

Hoc dogma theologiæ pontificiæ hic tanquam hypothesis sine ulla probatione adsumitur: sive enim verum, sive falsum sit, Icto perinde est. Vtūtur nimirum istiusmodi propositionibus, ut placita juris Canonici, quæ a principiis theologiæ pontificiæ dependent, distincte explicare & ad ista principia revocare possimus. Hæc revocatio vero necessaria, ut non solum verum intellectum Juris Canonici eruere, sed etiam Jurisprudentiam Ecclesiasticam papizantem ab hoc malo liberare possimus. Cum autem hæc revocatio cum fieri debeat, quando Jurisprudentia Ecclesiastica methodo scientifica pertractanda, insignis hujus methodi etiam in hac Jurisprudentiæ parte usus patet. Quamvis vero forma hujus sacramenti, quod per matrimonium contrahitur, consistat in declaratione consensus matrimonialis; ipsius sacramenti perfectio tamen quaritur in commixtione corporum c. 16. 17. C. 27. Qu. 2., c. 5. X. de bigam. non ord.

§. XXXVIII.

Sponsalia de presenti jam sunt sacramentum; non vero sponsalia de futuro. Initis sponsalibus de presenti jam declaratus est consensus matrimonialis (§. 14.) non vero initis sponsalibus de futuro (§. 13.) At enim vero verba, vel signa consensum matrimonialem exprimentia continent formam sacramenti matrimonii (§. 37.); sponsalia de presenti itaque jam sunt sacramentum, non vero sponsalia de futuro.

Prout vero matrimonium declarato consensu matrimoniali nondum consummatum, sed demum per reliquos actus consum-

summandum (§. 7 8.); ita etiam sacramentum initis sponsalibus de presenti nondum est consummatum, sed demum per copulam carnalem consummandum. (not. ad §. 37.).

§. XXXIX.

Divisio sponsalium in sponsalia de presenti & sponsalia de futuro non solum realis est; verum etiam non sine ratione sufficiente a Pontificiis formata. Etenim sponsalia de presenti & futuro sunt species sponsaliorum in genere (§. 27.). Divisionem vero per quam genus in suas species dividitur, realem esse, nemo negabit. Est itaque hæc divisio realis. Quod erat unum.

Sed & hæc divisio talis est, ut membris divisionis competant diversa prædicata, prout jam ex eo patet, quoniam sponsalia de presenti jam sunt sacramentum, non vero sponsalia de futuro (§. 38.), & præterea cum realis sit (*per dem. n. I.*) vera inter membra divisionis est differentia. His positis vero divisionem formari principia logica jubent; divisionem sponsalium in sponsalia de presenti & futuro itaque non sine ratione sufficiente a Pontificiis formatam esse, abunde patet. *Quod erat alterum.*

Prout vero ipsa hæc divisio non sine ratione sufficiente formata; ita nec sine ratione egerunt, qui potius sponsalia de presenti quam de futuro celebrarunt. Sponsalia de presenti enim arctius obligabant, quam sponsalia de futuro. Hinc pater puellæ, de quo loquitur *c. 15. X. de sponsal.* vicinum suum, quem in uno lecto cum filia sua inveniebat, cogebat, ut illam per verba de presenti desponsaret.

§. XL.

Sponsalia de futuro per concubitum transeunt in sponsalia de presenti. Si enim sponsalibus de futuro accedit concubi-

cubitus, personæ quæ sibi invicem declararunt consensum sponsalium concubitus anticipant (§. 13.). At enim vero quando istiusmodi personæ concubitus anticipant, ipso hoc facto consensum matrimonialem declarant (§. 11.) & declarato consensu matrimoniali adsunt sponsalia de præfenti (§. 14.); sponsalia de futuro itaque per concubitus transeunt in sponsalia de præfenti.

§. XLI.

Notiones sponsalium de præfenti & de futuro §. 13. & 14. exhibitæ sunt genuinæ.

c. 2. X. de spons.

Præterea hi qui de matrimonio contrahendo pure & sine omni conditione fidem dederunt, commonendi sunt, & modis omnibus inducendi, ut præstitam fidem observent. Si autem se ad invicem admittere nolunt: ne forte deterius inde contingat, ut talem scilicet ducat, quam odio habet: videtur, quod ad instar eorum, qui societatem interpositione fidei contrahunt, & postea eandem sibi remittunt, hoc possit in patientia tolerari.

c. 9. X. de spons.

Ex parte mulieris nobis intimatum est, quod Andreas juramentum præstitit, quod eam ab eo tempore pro conjuge haberet, & ei sicut uxori suæ fidem servaret. Ipsa quoque eadem Andree juravit, se illum pro marito habituram, & fidem ei tanquam viro proprio servaturam: quo facto prænominatus A. reliquit eandem &c.

c. 31. X. de spons.

Si inter virum & mulierem legitimus consensus interveniat

D

niat

niat de presenti, ita, quod unus alterum mutuo consensu verbis consuetis expresso recipiat utroque dicente: Ego te in meam accipio, & ego te accipio in meum: vel alia verba consensum exprimentia de presenti, sibe sit iuramentum interpositum, sive non, licet alteri ad alia vota transire: quod si fecerit, secundum matrimonium de facto contractum (etiamsi sit copula carnalis subsequuta) separari debet, & primum in sua firmitate manere. Verum si inter ipsos accessit tantummodo promissio de futuro utroque dicente alteri: Ego te recipiam in meam, & ego te in meum, si de verba similia: si alius mulierem illam per verba de presenti desponsaverit, etiamsi inter ipsam & primum iuramentum intervenerit, sicuti diximus, de futuro, huiusmodi desponsationis intuitu secundum matrimonium non potuit separari, sed eis est de violatione fidei penitentia injungenda.

In hoc ultimo textu duplex desponsatio sibi invicem opponitur, ea nimirum, quae ita inita, ut inter virum & mulierem legitimus consensus interveniat de presenti, & ea, cui accessit tantummodo promissio de futuro. Consensus de presenti & de futuro differentia itidem in hoc textu dilucide satis per exempla adjecta declarata. Consensum de presenti enim intervenisse, dicitur, si se recipiant utroque dicente; Ego te in meam accipio, & ego te accipio in meum; consensus de futuro vero utroque dicente alteri: Ego te recipiam in meam, & ego te in meum. Quod si iam reflectis ad differentiam huius diversi consensus his diversis verbis declarati, hancque distincta & determinata notione comprehendere vis, in eo obviam esse deprehendes, quod, qui dicunt, ego te in meam accipio, & ego te accipio in meum, declarent consensum quod actu matrimonium inchoare velint; quodque, qui dicunt, ego te recipiam in meam, & ego

te in meum, non nisi consensum, quod matrimonium inire velint, declarent. Et hanc differentiam veram differentiam esse, corroboratur per duos priores textus. In primo eorum enim consensus, qui consensus de futuro appellatur in hoc ultimo textu, describitur per consensum, quo fides de matrimonio contrahendo data; in secundo vero consensus, qui in hoc ultimo consensus de præfenti appellatur, describitur per consensum, quo mas declaravit, se fœminam a tempore declarati consensu pro conjuge tenere, & sicut uxori fidem servare velle, & fœmina se marem pro marito habituram, & fidem ei tanquam viro proprio servaturam. Cum itaque secundum hanc differentiam, quam ipsi textus juris Canonici insinuant, notiones sponsalium de præfenti & de futuro §. 13. & 14. exhibitæ sint formatæ, genuinæ sunt omnino.

§. XLII.

Dari hodie apud nos tam sponsalia de præfenti, quam sponsalia de futuro, non est impossibile. Si declaratus est solus consensus sponsalium, sponsalia de futuro (§. 13.); si declaratus est consensus matrimonialis, sponsalia de præfenti (§. 14.) sunt inita. Cum vero nullam involvat contradictionem apud nos, vel solam consensum sponsalium declarando, vel consensum matrimonialem declarando, sponsalia iniri; dari apud nos tam sponsalia de præfenti, quam de futuro, non est impossibile.

§. XLIII.

Matrimonium apud nos consummari nequit, nisi initis antea sponsalibus de præfenti. Actus ad matrimonium consummandum necessarius est sacerdotalis copulatio (§. 8.). Cum vero copulatio sacerdotalis sit actus, quo desponsari

sensum matrimonislem coram sacerdote adhibitis precibus & benedictione facta declarant, & consensus matrimonialis declaratio sponsalia de præsentis efficiat (§. 14.); matrimonium apud nos consummari nequit, nisi initis antea sponsalibus de præsentis.

Tantum itaque abest, ut apud nos non dentur sponsalia de præsentis in sensu juris Canonici, ut potius apud nos nullum matrimonium sine iis consummari possit. Hoc interim negari nequit, apud nos vix alia occurrere sponsalia de præsentis, quam illa, quæ in ipso copulationis sacerdotalis actu ineuntur, quæque ex anticipato concubitu oriuntur. Ideo vero apud nos vix alia sponsalia de præsentis ineuntur, quoniam apud nos non fortius obligant, quam sponsalia de futuro, quod fecus erat apud Pontificios. (not. ad §. 39.)

§. XLIV.

Sponsalia de futuro etiam apud nos per concubitum anticipatum transeunt in sponsalia de præsentis. Dum principia ex quibus hæc propositio (§. 40) demonstrata, etiam apud nos locum habeant, nec ipsa hæc juris Canonici dispositio a nobis rejici potest. Sic itaque etiam apud nos per concubitum anticipatum transeunt sponsalia de futuro in sponsalia de præsentis.

Cave tamen existimes, ideo etiam ea, quæ in jure Canonico de sponsalibus de futuro concubitu confirmatis prædicantur, in foris nostris ad istiusmodi sponsalia adplicari posse. Manifesto falsa enim est, si quid video, argumentatio: apud nos sponsalia de futuro per concubitum confirmata transeunt in sponsalia de præsentis, ergo decisiones juris Canonici sponsalia de præsentis tangentes in hoc casu in foris nostris adplicari possunt. Rectius forsitan ita argumentari possem: si sponsalia nostra, quamvis sint sponsalia de præsentis, tamen ideo

de

de matrimonii sacramento non participant, de quo tamen secundum principia Pontificiorum participant (§. 38.), & decisiones juris Canonici sponsalia de presenti tangentes, ab illo principio, quod sint sacramentum, dependent; in nullo casu ad nostra sponsalia, quamvis etiam sint sponsalia de presenti, decisiones juris Canonici sponsalia de presenti tangentes applicari possunt, hincque nec in eo si sponsalia concubitu confirmata. Sed manum de tabula. Non enim in presenti de usu doctrinæ juris Canonici de sponsalibus de presenti & de futuro agendum.

§. XLV.

Nostra sponsalia pura non sunt sponsalia de presenti in sensu juris Canonici; prout nec tractatus sponsalitiū, nec pacta futurorum sponsalium apud nos sponsalia de futuro in sensu juris Canonici sunt. Cum apud nos sponsalia pura, tractatus sponsalitiū, pacta futurorum sponsalium, notiones ab iis, quæ supra (§. 18. 21. 24.) exhibuimus, diversas non admittant, secundum illas notiones vero demonstratum, omnino sponsalia pura & sponsalia de presenti differre (§. 26.), ut & sponsalia de futuro a pactis futurorum sponsalium & tractatibus sponsalitiis differre (§. 19. 22.); nostra sponsalia pura non sunt sponsalia de presenti in sensu juris Canonici, prout nec tractatus sponsalitiū, nec pacta futurorum sponsalium apud nos sponsalia de futuro in sensu juris Canonici sunt.

Sufficiant hæc de genuina sponsalium de presenti & de futuro notione. Possem jam his principiis jactis ulterius progredi, & ipsam doctrinam juris Canonici de sponsalibus de presenti & de futuro ex his principiis facili negotio methodo scientiis propria deducere, quo facto & de praxi hujus doctrinæ in foris nostris, quæ haud raro incongrua satis, agendum

esset. Sed ne limites, quos mihi posui, ipse transiliam, hic subsisto, & tantum, ut tamen constet, quæ sit mea de usu hujus doctrinæ in foris nostris sententia, illam determinatæ propositioni inclusam absque demonstratione, quæ ob defectum principiorum hic dari nequit, corollarii instar addo. Quæ in jure Canonico de sponsalibus de præsentibus prædicantur, nullo casu ad nostra sponsalia applicari possunt, etsi etiam sint concubitu confirmata: quæ vero in jure Canonico de sponsalibus de futuro in genere prædicantur, ad nostra sponsalia sive sint pura, sive conditionata, immo etiam ad pacta futurorum sponsaliorum, non vero ad tractatus sponsalios applicari possunt; at quæ de sponsalibus de futuro sub illa hypothesi, si concubitu confirmata, in jure Canonico prædicantur, ad nostra sponsalia applicari nequeunt.

PRÆNOBILISSIMO ATQVE DOCTISSIMO
DOMINO RESPONDENTI

S. P. D.

P R Æ S E S.

Non quia mos est, sed ex intimo animi affectu, calamum iam arripio, ut TE cathedram adscendentem votiva adclamatione concomitem. Varia sunt quæ hunc excitant adfectum, meum in TE amorem provocant, & amicitiam nostram reddunt artissimam. Morum TVORVM suavitas, doctrinæ solidæ qua animus TVVS imbutus copia, quemlibet TIBI amicum reddunt; in me vero his accedit, patria communis. Sed non patria communis solum, verum etiam illustris Viri de patria mea egregie meriti, quem nascendi fors Patrem dedit TIBI, singularis in me favor, quo me indignum, dignum judicavit, dum adhuc in patria hærerem, præsentem, quoque adhuc, diu licet absens fuerim, fruor, in me speciatim mei, in TE Tanti Viri filium, amoris gradum auget in tantum, in quantum potest augeri. Quæ cum ita sint, singularem voluptatem in me excitavit, quod me elegeris socium in defensione speciminis eruditionis quod iam edis, in quem arduam es aggressus, dum de invenienda genuina sponsalium de præsentem & de futuro notione fuisti sollicitus. Quod in inveniendo fueris felix, dum inven-

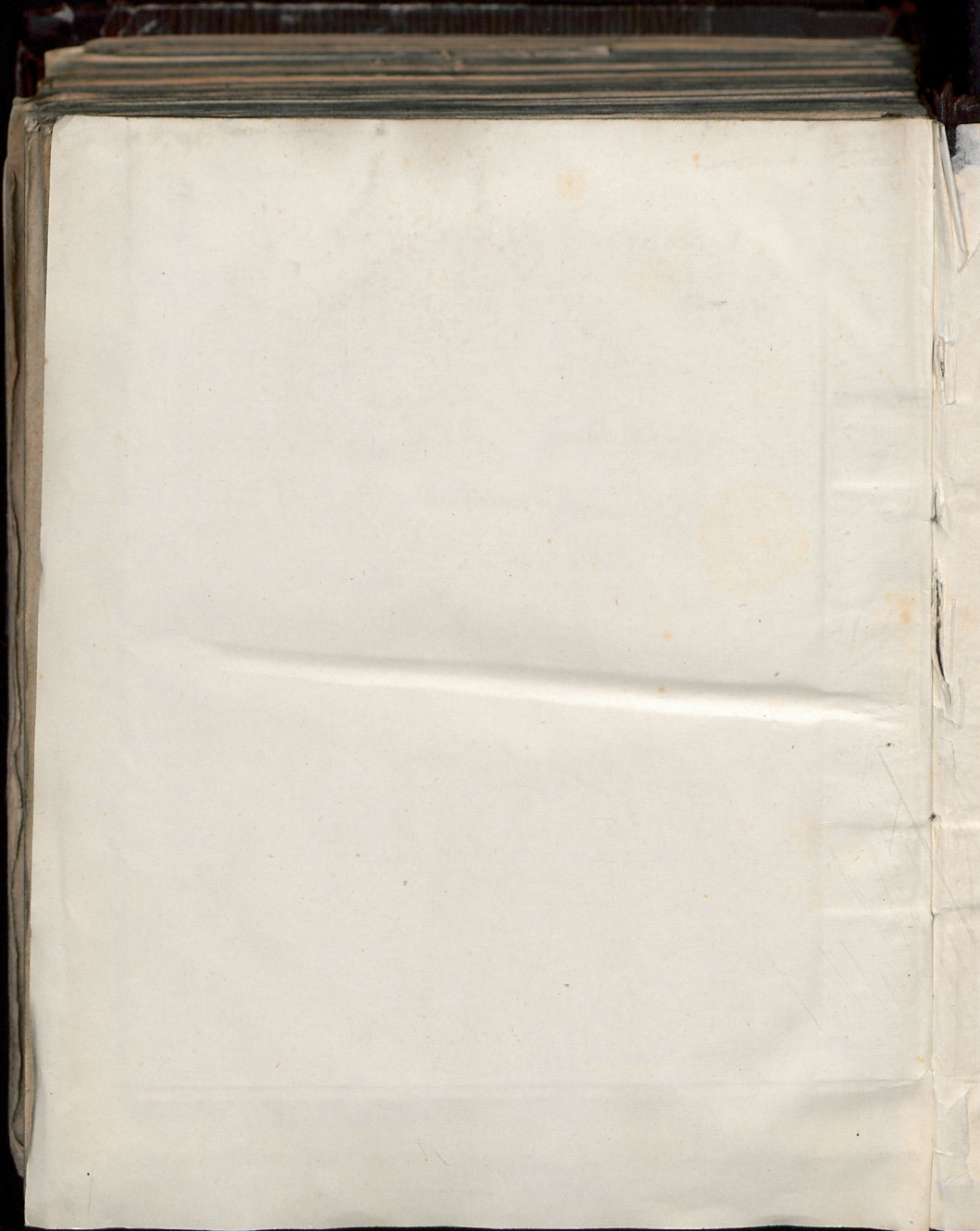
ta

tæ notiones menti Canonistarum sunt conformes, ego
 non dubito, nec dubitabunt qui præjudiciis non occa-
 cati. Sed & non dubito, si vis ut canem ut vates, fore
 plerosque, qui vix duabus huius speciminis TVÆ eru-
 ditionis perlectis lineolis, attrahent supercilia, corru-
 gabunt frontem, vellent barbam. Scis enim metho-
 dum qua usus es, non esse ad omnium palatum, & no-
 vas veritates esse plerisque invisas. Sed TV, DOCTIS-
 SIME DOMINE RESPONDENS, non cura judicia eo-
 rum, qui in hac causa sunt iudices incompetentes, &
 quorum iudicio si standum, maneret certe semper Ju-
 risprudentia in statu, in quo nunc est, miserrimo.
 Colloca potius ulterius operam & industriam, in eru-
 endis genuinis terminorum juridicorum notionibus,
 ut cum multa, prout jam CICERO agnovit, præclare
 quidem legibus constituta, sed ea pleraque hodie Ju-
 ris Consultorum ingeniis depravata, quæ depravata
 sunt integritati suæ restituantur. Vale & fave mihi,
 quem ad omnia officiorum genera habebis semper
 promptum paratissimumque. Dabam in Frideri-
 ciana d. 1. Aprilis clō 1000 xxxv.

ULB Halle

3

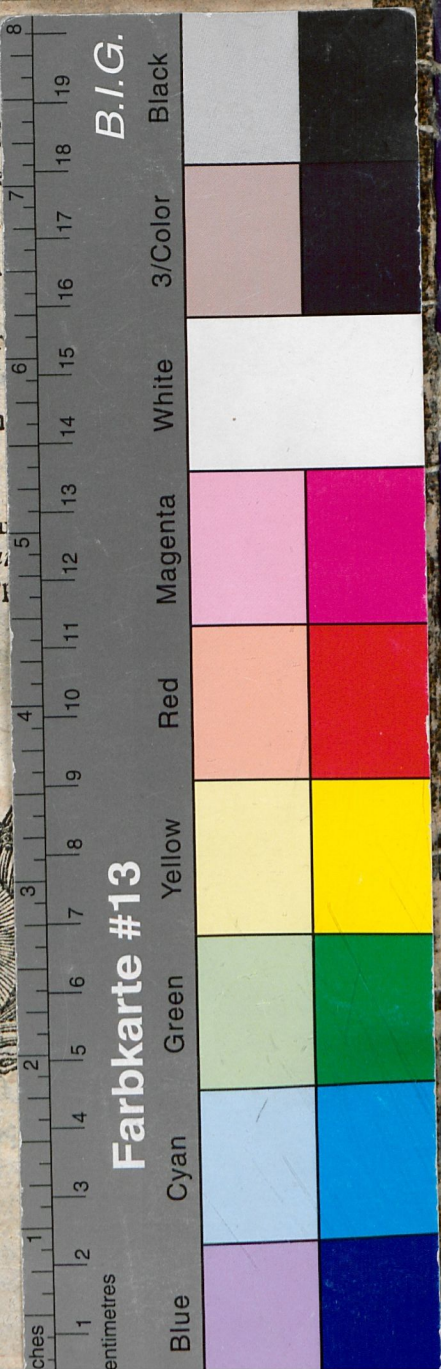
002 729 369

58

DISSERTATIO IVRIDICA
DE
GENVINA
SPONSALIVM DE PRAESENTI
ET
DE FVTVRO NOTIONE

23
42
1745 106

QVAM
PRAESIDE
D. DANIELE NETTELBLADT

AD DIEM III. APRIL. MDCCXLV.
PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI
SVBMITTET
RVDOLPHVS IOANN. WILHELMVS THYM
L. L. CVLT.

HALAE MAGDEBVRG. LITTERIS HENDELIANIS.
RECUSA MDCCXLX.

(4)